

ДО ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ СУДОВО-ЕКСПЕРТНИХ УСТАНОВ ТА ПРАВООХОРОННИХ НА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ

Антон Олександрович ПОЛЯНСЬКИЙ,

*кандидат юридичних наук, здобувач
Університету сучасних знань*

Сучасне міжнародне співробітництво – це новий загальноцивілізаційний рівень співробітництва, зокрема, у формі міжнародного обміну продуктами матеріального та духовного виробництва на взаємовигідній основі. Йому властиві рівноправ'я, неутручання у справи один одного, повага до державного суверенітету, об'єктивний гуманізм. Залежно від конкретної сфери співробітництва, галузі, у якій воно у даний час і у даних умовах здійснюється, безумовно, перевага віддається якійсь певній «якості» відносин, але пріоритетність однієї якості не означає нехтування іншими [1]. Слід зазначити, що останніми роками активізувалося міжнародне співробітництво в галузі судової експертизи. Одним із таких напрямів є створення міжнародних судово-експертних мереж. На сьогодні функціонує п'ять таких мереж, які об'єднують наукові резерви судово-експертних установ різних держав: 1. Європейська мережа судово-експертних установ, що існує з 1995 р. Це найбільш розвинена і міцна мережа. 2. Південноафриканська регіональна мережа судово-експертної науки з 2008 р., що включає весь африканський регіон. 3. Азіатська мережа судово-експертних наук, яка існує з 2008 р. 4. Міжнародна судово-екологічна експертна мережа теж існує з 2008 р. для сприяння судовим експертам у галузі екології і спеціалістам розслідування екологічних правопорушень. 5. Трасологічна судово-експертна природоохоронна мережа, що існує з 2006 р., яка є неурядовою організацією для надання допомоги у проведенні судових експертиз у справах про злочини проти дикої природи і для збереження біологічного розмаїття флори і фауни [2, с. 131; 3].

Співпраця також визначає такі напрями діяльності: обмін інформацією з науково-дослідних і дослідно-конструкторських розробок, нових навчальних, методичних і довідкових видань; проведення наукових конференцій, виставок у галузі криміналістики та судової експертизи; координація наукової роботи з проблем судової експертизи у формі спільної розробки методів і методик судової експертизи, виконання наукових розробок за заявками однієї зі сторін; підготовка та підвищення кваліфікації кадрів; взаєморецензування наукових розробок, експертних висновків; надання науково-методичної, консультативної, технічної допомоги з питань наукової та експертної діяльності [4].

Експертна служба МВС України для виконання поставлених завдань наділена рядом повноважень (п. 4 Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України). У сфері міжнародного співробітництва Експертна служба МВС для виконання покладених на неї завдань має право [5; 6]: установлювати зв'язки з правоохоронними органами, установами судової експертизи та криміналістики тощо інших

© Полянський А. О., 2020

держав та їхніми міжнародними об'єднаннями й організаціями, у тому числі у формі членства в цих об'єднаннях та організаціях; за участь у міжнародних організаціях сплачувати членські внески, передбачені їхніми установчими документами, за наявності відповідних контрактів, двосторонніх або багатосторонніх угод тощо, передбачених законодавством; у межах компетенції користуватися відповідними інформаційними базами даних органів державної влади, державними, у тому числі урядовими, системами зв'язку і комунікацій МВС, іншими технічними засобами і мережами (п. 6 (пп. 7–9) Положення). Характеризуючи правову основу міжнародного співробітництва Експертної служби МВС України, слід наголосити на пріоритетному значенні у правовому регулюванні заходів міжнародного співробітництва у сфері судово-експертної діяльності міжнародних договорів України (згідно з Конституцією України, КПК України, Законом України «Про судову експертизу» та ін.) [5; 6].

Завершуючи розгляд міжнародного рівня взаємодії судово-експертних установ з правоохоронними органами варто погодитись із думкою К. С. Дмитрієвої, яка вказує, що основними стратегічними напрямками такого співробітництва мають стати [7, с. 290-291]: вдосконалення та актуалізація нормативно-правового законодавства з питань судово-експертної діяльності задля забезпечення повноцінної реалізації верховенства права, законності, об'єктивності та незалежності; створення довідково-інформаційних баз даних міжнародних судово-експертних організацій; підготовка висококваліфікованих судових експертів, які б вільно володіли іноземними мовами, отримали додаткову підготовку в області міжнародної судово-експертної співпраці та мали необхідні базові знання в галузі міжнародного гуманітарного права та інших міжнародно-правових дисциплін; розвиток міжнародного співробітництва в галузі розроблення і виробництва судово-експертного дослідного устаткування і матеріалів; впровадження, забезпечення функціонування та вдосконалення системи управління відповідно до міжнародних стандартів; поглиблення співпраці із судово-експертними установами інших країн з метою запровадження в Україні світового досвіду, новітніх технологій; інтеграція у світову систему співпраці судових експертів з проведення спільних міжнародних досліджень [7, с. 290-291].

Отже, взаємодія судово-експертних установ та правоохоронних на міжнародному рівні має важливе значення з точки зору забезпечення ефективного функціонування досліджуваних інституцій, а також професійного зростання їх працівників. Втім, як правило, більша кількість правовідносин, формується на більш низькому рівні, а саме орган—орган, тобто при безпосередній співпраці судово-експертних установ із конкретним правоохоронним органом. Міжнародне співробітництво експертних установ є необхідним для обміну досвідом, підвищення кваліфікації фахівців судово-експертних установ, урахування сучасних досягнень науки, створення стандартизованих експертних методик.

Список використаних джерел:

1. Гуславський В. С. Управління співробітництвом ОВС України з правоохоронними органами країн СНД: організаційно-правові засади: дис... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харк. нац. ун-т внутр. справ. Х., 2006. 444 с.
2. Клименко Н. І., Купрієвич О. А. Міжнародне співробітництво судово-експертних установ. *Вісник кримінального судочинства*. 2015. № 4. С. 130–134
3. Линник О. В., Омельчук Л. В. Актуальність вступу України до міжнародних судово-експертних мереж. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 2-3. С. 236-241
4. Експертизи в Україні / В. Г. Гончаренко, Е. Ф. Демський, О. М. Джужа та ін. *Бюлетень законодавства і юридичної практики України*. 2002. № 6. С. 4
5. Положення про Експертну службу Міністерства внутрішніх справ України / Наказ Міністерства внутрішніх справ України 03.11.2015 № 1343 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-15/conv#Text>
6. Лопата О. А. Міжнародне співробітництво експертної служби МВС України. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2017. Вип. 2-3. С. 259-264
7. Дмітрієва К.С. Актуальні напрями розвитку міжнародного судово-експертного співробітництва. *Юридичний науковий електронний журнал*, 1, 2020. С. 288-291. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2020-1/71>